

1.4.1

Augusto Boal og "de undertryktes teater"

*Den brasilianske teatermannen, skribenten og politikeren Augusto Boal har skapt begrepet "De undertryktes teater", som er en rekke ulike teknikker for å arbeide med drama og teater på en pedagogisk og samfunns-
endrende måte. Målet for "De undertryktes teater" er å ødelegge de strukturene som hindrer positiv sosial
endring. Disse metodene oppsto på landsbygda i Brasil, men er i dag blitt en svært populær metode som er mye
brukt over store deler av verden, også innen fredsundervisning. Her skal beskrives to av Boals grunnleggende
teknikker, nemlig bildeteater og forumteater.*

BILDETEATER

Tid: 60 - 90 minutter

Antall deltakere: 15 +

Mål: Å skape aktivt engasjement og få publikum til å delta som aktører. Å utforske forholdet og samspeillet mellom rollefigurene i den gitte situasjonen. Å skape diskusjon omkring ulike handlingsalternativ i en gitt situasjon. Å utforske hvordan ønske- eller idealbildet er, og hva som må forandres for å nå idealbildet.

Beskrivelse:

- Fortell at vi nå skal arbeide med en øvelse som foregår helt uten bruk av ord, hvor vi fokuserer helt og fullt på kroppsspråk. Be så deltakerne gå sammen i par. Én i paret skal være skulptør/billedhugger, og skal forme sin partner til en skulptur. Partneren skal ikke gjøre motstand, eller ha noen egen vilje. Skulptøren har ikke lov til å gi verbale instruksjoner, men skal bare bruke hendene sine til å forme. Statuen må kunne stå stabilt.
- Når skulptørene er ferdige, kan de gå rundt og se på de andres skulpturer. Be så partnerne om å bytte roller, slik at de som var statuer nå får prøve seg som skulptører/billedhuggere.
- Be så deltakerne om å gå sammen tre og tre. En av de tre skal forme de to andre til en felles skulptur. Når de er ferdige blir skulpturene stående, mens skulptørene kan gå rundt og beundre de andres skulpturer.
- Be så hele gruppen samle seg, og si at gruppen nå sammen skal finne fram til et tema for det videre arbeidet. Si at det er viktig at gruppen finner et tema som virkelig angår alle i gruppen. Det betyr ikke at alle selv må ha opplevd det samme, men temaet må være aktuelt og engasjerende, slik at alle deltakerne kan identifisere seg med personene som skal fremstilles i situasjonene. Temaet kan gjerne formuleres ganske abstrakt, som for eksempel: "familie", "vennskap", "krangel", "utestenging", "diskriminering", "rasisme".
- Be deretter deltakerne gå sammen i grupper på 4-5. En av deltakerne skal lage et bilde/tablå som uttrykker en situasjon ut fra temaet som gruppen ble enig om. Det skal være konkrete situasjoner der noen befinner seg i en avmaktsposisjon.
- Når alle er ferdige, be alle huske sin posisjon eksakt, slik at de kan gå ut av den og inn i den igjen. Be så en og en gruppe vise sitt bilde/tablå, og kommenter hva dere ser og hvordan dere tolker det.
- Be så "publikum" gi hver karakter en tanke/en ytring som illustrerer hva personen kunne ha tenkt, følt eller sagt i dette bildet.
- Be så "publikum" legge til en bevegelse for hver av karakterene. Bevegelsen skal kunne gjentas som en rytmisk bevegelse.
- Lederen går inn i scenen og "intervjuer" hver enkelt rolle: Hva dreier denne situasjonen/konflikten seg om for deg?
- Be nå "publikum" om å foreslå mulige løsninger, gjennom å forandre noe i bildet. Man kan også velge å

fjerne noen fra bildet, legge noen til, eller bytte ut noen fra "publikum" med noen av rollene. Hvis det er noen som føler seg svært ubekvemme i bildet, la dem få gå ut, og bytt dem ut med en annen. Alle har lov å kommentere forslagene til løsninger. Spør deltakerne om de tror på den foreslåtte løsningen, og be dem også forklare hvorfor de tror/ikke tror på den.

11. Spør om noen har en ide til en bildeserie, som viser de endringer som må til for å komme fra det første bildet til idealbildet/løsningen.
12. Dette gjentas til man finner et bilde som alle er fornøyd med, som et uttrykk for gruppens felles syn på det valgte temaet.

Debriefing og evaluering

Når man er kommet fram til bildet som uttrykker gruppens syn på temaet, innled en kort samtale omkring det man har erfart. Er det på denne måten endring av uønskede situasjoner også skjer i virkeligheten? Det kan være interessant å ta opp spørsmål et om hvordan endringsprosessen begynner. Hva er den første og de neste bevegelsene som må gjøres for til slutt å ende opp i det ønskede bildet? Må det begynne med den mest undertrykte? Er det den som kjenner seg undertrykt som må ta initiativet til forandring? Vil undertrykkerne noen gang komme til å slutte av seg selv?

Tips for leder/tilrettelegger

Viktig: "Magiske" løsninger der alle plutselig er blitt snille, bør ikke uten videre aksepteres. Man kan diskutere hva som måtte endres, for at en løsning som virker "magisk", urealistisk eller utopisk, skulle kunne bli realistisk.

Relaterte øvelser: Forumteater